

KOBİ'lerimiz için çözüm (I)

Aykut Göker

KOBİ'lerimizin sorunlarıyla ilgilenecek, KOSGEB gibi, iyi düşünülmüş bir kamu kurumumuzun bulunması, bizim için önemli bir üstünlük. (Söz KOSGEB'ten açılmışken, kuruluşuna öncülük eden, yakınlarda kaybettiğimiz, TTGV Genel Sekreteri Dr. Akın Çakmakçı'yı minnetle anıyorum.) Bu üstünlüğümüzü yeterince etkin kullanabildik mi? Bunu irdelemekte yarar var; çünkü, Bologna Bildirisi'nde yer alan tavsiyelerin Türkiye'deki muhatabı öncelikle bu kurumumuz. Konuyu, TÜBİTAK-TİDEB'in önceki başkan yardımcılarında, bu alanın uzmanı Müfit Akyos'a sordum; işte onun KOSGEB konusundaki değerlendirmeleri:

“Akademi dünyasında, KOSGEB modeli üzerinde çalışma yapmış pek çok araştırmacı var. Bu birikimden sistematik bir biçimde yararlanabilseydik, Bildiri'deki tavsiyelerin bazıları zaten hayata geçirilmiş olurdu. KOBİ'lerimizle ilgili, incelenmesi gereken, daha pek çok olgu var. Örneğin, Bildiri'nin doğal olarak yanıt getirmediği, “Kriz koşullarının üstesinden gelebilmeleri için KOBİ'lere nasıl yardım edilebilir?” sorusu, öncelikle ele alınabilir. KOBİ'ler krizde çok kan kaybettiler; ama, Ankara'da, OSTİM'de gördüğümüz gibi, kendilerini korumaya yönelik kurumsal mekanizmalar geliştirmeye de çalışıyorlar. Neler yaptıkları ve ne sonuç aldıkları incelenmeye değer; ayrıca, incelenmesi de gerekir ki, KOBİ'lere, bu can pazarında yol gösterilebilsin.

“Yine OSTİM'den bir örnek vereyim. OSTİM'de büyüyen firmalar Organize Sanayi Bölgesi'ne geçtiler. Ama, bunlarla kalanlar arasında, büyüyenlerin deneyimlerini aktarabilecekleri, farklı düzeylerde yeni işbirliklerinin kurulabileceği ağyapılar oluşturulamadı. Yerel ağyapı oluşumlarının teşvik edilmesine ilişkin tavsiye üzerinde duracak, bu ve benzeri örnekleri incelemeliyiz. Diğer ülkelerdeki en iyi uygulama örneklerinden de yeterince yararlanmadığımızı işaret etmeliyim.

“KOSGEB iyi düşünülmüş bir kuruluş; ama, değişen koşullara göre misyon ve vizyonunu yeterince gözden geçirip yeniden belirleyebildiği söylenemez. KOSGEB'in kaynakları sınırlı. Eğer kaynak sınırlıysa, yaratılabilecek ekonomik ve toplumsal faydayı en yüksek düzeye çıkaracak öncelikler öngörülebilir. Örneğin, kaynak kullanımında, ellerinden tutulduğu takdirde, anlamlı büyüklükte ekonomik fayda yaratabilecek yerel yetenekleri harekete geçirme konusu üzerinde odaklanılabilir. Ama, bu tür öncelikler belirleyebilmek ve belirlenen önceliklerin isabet dereceleri, değişen koşullara yanıt verebilecek bir vizyona ve buna uygun bir misyon tanımımızın olmasına bağlıdır. Değişen koşulları zamanında ve iyi algılayabilmek; bunlara yeterli yanıtların verilip verilemediğini görebilmek için, uygulamadaki programların ve kurulan merkezlerin, yarattıkları ekonomik ve toplumsal fayda açısından ölçülebilir olması gerekir. Her program, ölçülebilirliği kendi içinde taşımalıdır ki; geliştirilebilsin, ömrünü tamamlamışsa, daha fazla kaynak harcamadan kaldırılabilir. Bu tür değerlendirmeler olmadan geleceğe yönelik öngörülerde bulunmak çok anlamlı olmaz.

“KOBİ'ler, ölçüklerinin getirdiği sınırlar dolayısıyla, gereksindikleri pek çok hizmeti, kendileri için ne kadar yaşamsal olursa olsun, uzman istihdam ederek kendi bünyelerinde üretme gücünden yoksundurlar. Büyük işletmeler için çözümleri artık sıradanlaşmış ya da kolaylaşmış, girişimcilik, teknoloji ve inovasyon yönetimi ile ilgili pek çok soruna, kendileri çözüm bulamazlar. Diğer ülkelerde, KOBİ'lerin bu açığı etkin danışmanlık mekanizmaları ile

kapatılmaktadır. KOSGEB'in yeni misyonunun bir parçası, Türkiye'de pek cılız olan bu mekanizmanın gelişmesi için uygun ortamı yaratmak olabilir. KOSGEB bunu yapmaya hiç çalışmadı değil; ama, bu yöndeki çabalarının sürekliliği olmadı. Bu çabaların başka alanlardaki önlemlerle desteklenmesi pek fazla gözetilemedi. Oysa, başarı için süreklilik ve sistemik yaklaşım esastır.”

Müfit Akyos'un KOSGEB'le ilgili değerlendirmelerini izlemeye devam edeceğiz.

agoker@ttgv.org.tr

CBT, 29 Aralık 2001.